
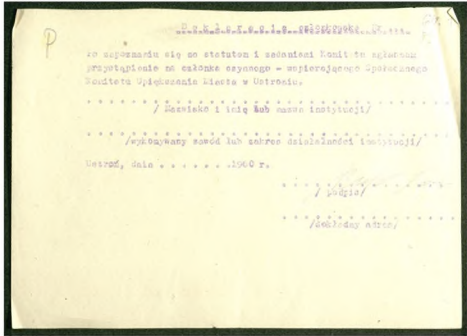

<p>Logotyp</p> 	<p>Nazwa instytucji</p> <p style="text-align: center;">Muzeum Ustrońskie</p>	
<p>Tytuł jednostki / publikacji / fotografii Korespondencja Społecznego Komitetu Upiększania Miasta w Ustroniu w sprawie powołania Muzeum oraz ochrony i zabezpieczenia zabytków na terenie miasta</p>		
<p>Ilość stron oryginału 69</p>	<p>Ilość skanów 69</p>	<p>Liczba plików publikacji 69</p>
<p>Autor Zarząd Społecznego</p>	<p>Wydawnictwo / zakład fotograficzny zbiór korespondencji –</p>	<p>Skan okładki</p>
<p>Miejsce wydania Ustroń</p>	<p>Rok wydania / Data powstania 1965-1979</p>	
<p>Sygnatura ---</p>	<p>Rodzaj zasobu (np. zdjęcie, czasopismo itp.) spuścizna Społecznego Komitetu Upiększania Miasta w Ustroniu</p>	
<p>Wymiary (wys x szer) 30x21 cm, ok.15 x 21 cm</p>	<p>Stan zachowania ---</p>	<p>Charakterystyka skanowanego obiektu</p>
<p>Hasła przedmiotowe (okres historyczny, postacie, miejsce)</p> <p>Ustroń w latach 60. i 70. XX w., Kuźnia Ustroń, pięć ustronńskich ośrodków hutniczych, budynek dyrekcji dawnej Huty „Klemensa”, Muzeum Hutnictwa i Kuźnictwa, Społeczny Komitet Upiększania Miasta w Ustroniu, Wojewódzki Konserwator Zabytków w Katowicach, Muzeum w Cieszynie, Miasto-Projekt Cieszyn, Jan Jarocki, Alojzy Waszek, Marian Żyromski, Tadeusz Cyrzyk, Karol Kubala, Robert Mrózek, Józef Pilch, Karol Paszek, Józef Holeksa, Ludwik Lipowczan, Mirosław Sadlik, Stanisław Lorentz</p>		
<p>Hasła tematyczne (np. miasto, przemysł, kuźnia, letnicy itp.)</p> <p>Kuźnia, ustronński przemysł, planowanie organizacji Muzeum Hutnictwa i Kuźnictwa, ochrona zabytków techniki i przyrody na terenie Ustronia, 200-lecie Kuźni Ustroń, ochrona historycznego dębu Sobieskiego w Ustroniu, projekt instalacji zegara słonecznego oraz wskaźnika stron świata wśród miejskich zieleńców, starania związane z odzyskaniem XVIII-wiecznej rzeźby „Hutnik”, starania o zabezpieczenie zabytków w prywatnych gospodarstwach na terenie Ustronia, Źródło Budzigiód, Źródło Żelaziste, Źródło Karola, zabezpieczenie „wilka” - niewytopu z wielkiego pieca hutniczego, konkurs na estetyczny wygląd ogródków przydomowych, Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Przemysłu Hutniczego w Polsce, wykorzystanie zabytkowych stropów w stolarni Kuźni Ustroń jako podstawy pawilonu przy Muzeum, zabezpieczenie traków i turbiny wodnej w przypadku likwidacji tartaku Koziełków przy ul. Ogrodowej, ochrona pomieszczenia turbinowego w dawnej Kuźnicy „Teresy” w Ustroniu Polanie, wykaz zabytków oraz cennych relikwii przeszłości, zachowanych na terenie Ustronia.</p>		
<p>Prawa autorskie ---</p>		

617. 7
72

D e k l a r a c j a c z ł o n k o w s k a

P

po zapoznaniu się ze statutem i zadaniami Komitetu zgłaszam
przystąpienie na członka czynnego - wspierającego Społecznego
Komitetu Upiększania Miasta w Ustroniu.

.....
/ Nazwisko i imię lub nazwa instytucji /

.....
/ wykonywany zawód lub zakres działalności instytucji /

Ustron, dnia ..... 1960 r.

.....
/ podpis /

.....
/ dokładny adres /

W S T Ę P

=====

Muzeum w Ustroniu.

W kwietniu 1965 r. wszczęto akcję mającą na celu zorganizowanie ochrony zabytków przyrody i techniki na terenie miasta Ustronia. Jednym z najważniejszych zagadnień było stworzenie Muzeum.

Do inicjatywy tej ustosunkowały się zyczliwie Miejska Rada Narodowa, Dyrekcja Kuźni Ustroń, poza tym duża ilość obywateli miasta. Znaleźli się również ofiarodawcy w których posiadaniu znajdują się cenne zabytki, a które gotowi przekazać je do Muzeum.

Dyrekcja Kuźni Ustroń zgodziła się przekazać na cele Muzeum budynek przy ul. Hutniczej nr. 1 i dostosować go do nowych zadań. W tym celu zamówiła w B.P. Miastoprojekt w Cieszynie, opracowanie inwentaryzacji budynku, co zostało już dokonane.

W dalszym ciągu konieczne jest wykonanie dokumentacji roboczej tego obiektu.

W tym celu opracowane zostały : Zarządzenia do projektu Muzeum, które należy jak najszybciej przesłać do Dyrekcji Kuźni Ustroń, aby zamówiono dalszy etap dokumentacji.

U W A G I

Otwartą sprawą pozostaje jaką nazwę ma otrzymać Muzeum. W tym celu należy porozumieć się z Zarządem Muzealnictwa jakie są warunki założenia Muzeum i jaką nazwę może ono otrzymać. Zwrócić należy uwagę, że Muzeum to będzie własnością Kuźni lub miasta, a nie będzie finansowane przez Zarząd Muzealnictwa.

Nazwy do dyskusji :

- Muzeum Techniki, Muzeum Przemysłowe, Muzeum Miejskie,
- Muzeum Kuźni Ustroń, Muzeum Kuźnicze, Muzeum Zakładowe,
- Muzeum Obróbki Plastycznej itp.

Należy wystąpić do Kuźni Ustroń, aby łącznie z budynkiem nr. 1 opróżniono i oddano na cel Muzeum, mały budynek oznaczony /4/ na rys. 1. Budynek ten w późniejszym okresie może być zamieszkały przez pracownika Muzeum.

M U Z E U M w Ustroniu.

Z a i c z e n i e .

Zadanie Muzeum.

1. Gromadzenie i ochrona wszelkich zabytków materialnych związanych z techniką, a wykonywanych przez przemysł, rzemiosło i pojedynczych ludzi.
2. Gromadzenie danych o działalności wszystkich instytucji i przedsiębiorstw działających na terenie Ustronia i okolicy.
3. Gromadzenie danych dot. wszelkich przejawów kulturalnych w postaci książek, pamiętników, opisów, rzeźby malarstwa i innych, a dot. szczególnie danego rejonu.
4. Gromadzenie danych odnoszących się do zagadnień geograficznych, geologicznych, meteorologicznych, fauny, flory itd.
5. Prowadzenie stałej kroniki ważniejszych wydarzeń jakie miały miejsce w Ustroniu i okolicy.
6. Roztoczenie opieki nad zabytkami przyrody i techniki, znajdującymi się poza Muzeum.

Wszystko to ma służyć zwiedzającym Muzeum, zapoznanie się z historią miasta Ustronia, jego rozwojem od najdawniejszych czasów aż do chwili bieżącej.

Ekspozycje przedstawiać będą jeden nieprzerwany cykl, od czasów najdawniejszych aż do obecnych.

Np. Dział Hutnictwa zaczynać się będzie od pradawnych dymarek aż do najnowszych pieców hutniczych.

Dział przetwórstwa od prymitywnych, w naszym pojęciu, siekier do najbardziej skomplikowanych odkuwek matrycowych, a w dalszym ciągu do wyrobów gotowych w których będą one zastosowane np. w samolotach, samochodach i innych.

W miarę pojawiania się nowych technologii czy maszyn, eksponaty będą stale uzupełniane.

Muzeum będzie stopniowo zaopatrywane w modele maszyn kuźniczych, których ruch będą mogli obserwować zwiedzający.

Dzięki temu muzeum będzie poza ochroną zabytków spełniać również rolę naukową szczególnie dla młodzieży szkolnej.

W skład Muzeum wchodzić będą następujące obiekty :

1. Główny budynek znajdujący się przy ul. Hutniczej nr. 1
2. Pawilon połączony z głównym budynkiem krytym przejściem.
3. Kopalnia rudy żelaznej.
4. Mielerz
5. Turbina wodna, znajdująca się na Polanie.

Plan sytuacyjny głównego budynku muzeum i pawilonu, przedstawia rys. 1. Cały zakreślony na rysunku teren powinien należeć do Muzeum. Obiekty podlegające rozbiórce i mające być zbudowane są odpowiednio oznaczone. Mały budynek znajdujący się na tym terenie nie podlega rozbiórce i stanowić będzie magazyn do czasu aż główny budynek oddany będzie do użytku.

Opis obiektów i sposób ich zagospodarowania.

=====

1. Budynek główny i pawilon /rys. 2/.

Budynek znajduje się przy ul. Hutniczej nr. 1 i jest obecnie zamieszkały. Kuźnia Ustroń zgodziła się przekazać ten budynek na cele Muzeum. Budynek wg. oświadczenia Dyrektora KU ma być opróżniony i wyremontowany do dwóch lat t.j. do roku 1968.

W tym celu KU poleciła B.P. Miastoprojekt opracowania jego inwentaryzacji, co zostało już dokonane.

Ze względu na szczupłość pomieszczenia, przewiduje się powiększenie użytkowej powierzchni Muzeum przez zbudowanie pawilonu w miejscu gdzie obecnie znajdują się budynki gospodarcze.

Omawiany pawilon posiada ciekawą konstrukcję, ponieważ dach oparty jest na żeliwnych słupach w stylu pseudo-klasycznym. Słupy wykonane zostały w odlewni w Ustroniu. Pawilon pochodzi z końca ubiegłego wieku lub samych początków obecnego. Był on wykonany na wystawę maszyn K&U. w Wiedniu. Obecnie w pawilonie tym mieści się stolarnia, która ma ulec likwidacji.

Przewiduje się, że na nowym miejscu podkreślona zostanie konstrukcja nośna, a zamiast murów wykonana się ściany szklane, co da obiektowi wygląd nowoczesny.

Na rys.2 przedstawiono zmiany jakie należy wykonać, aby dostosować budynek główny do nowego przeznaczenia. Jak wynika z rysunku te zmiany są nieznaczne. Budynek musi być zaopatrzony w centralne ogrzewanie. Remont budynku powinien być przeprowadzony przynajmniej na rok

przed jego oficjalnym otwarciem, aby możliwe było odpowiednie jego zagospodarowanie.

Rysunek 3 przedstawia elewację frontową całości.

2. Zagospodarowanie budynku głównego i pawilonu.

Parter

Poz. 1 Sień /hol/ pow. 43 m²

Stół z plastyczną mapą Ustronia i jego najbliższej okolicy.

Mapy turystyczne z wskazaniem dróg, schronisk i terenów narciarskich.

Poz. 2 /3/4 Sala ekspozycyjna pow. 72 m²

Historia miasta

Dane: geograficzne

geologiczne

o faunie i florze

o działalności instytucji usługowych istniejących na terenie Ustronia i okolicy jak PKP,

PKS, Poczta itp.

Poz. 5 Korytarz pow. 32 m²

Fotografie nowych obiektów powstających na terenie Ustronia.

Poz. 6/7 Sala ekspozycyjna pow. 32 m²

Historia Huty i Kuźni Ustroń.

Makiety obiektów dawnych i nowych. Plansze obrazujące rozwój hutnictwa od dymarek do najnowszych pieców hutniczych. Przebiegi procesów technologicznych od rudy do wyrobów gotowych.

Poz. 8/10 Sala ekspozycyjna pow. 53 m²

Wzory wyrobów kuźni. Modele maszyn kuźniczych.

Poz. 9 Pawilon pow. 236 m²

Ekspozyty o większej objętości i ciężarze jak np. piec do centralnego ogrzewania powietrzem z roku ok. 1878.

Kompletny młyn wodny gospodarczy.

Elementy konstrukcji starej hali narzędziowej, która ulegnie w najbliższych latach rozbiorce. Będą to elementy konstrukcji dachowej /dach kryty gontem i fragmenty muru, wykonanego ze starego typu i wymiarów.

Przekroje samochodów, silników itp. z pokazaniem elementów wykonanych z odkuwek i w drodze obróbki plastycznej.

Poz. 11 Sala ekspozycyjna - pow. 28 m²

Przemysł miejscowy i okoliczny.

Produkcja cementu, przedstawiony będzie cały proces fabrykacji.

Kamieniołomy.

Warsztaty rzemieślnicze, ich wyroby.

Wyroby domowe.

Poz. 12 Biuro - pracownia - pow. 10 m²

Poz. 13 Archiwum akt - pow. 13 m² /pomieszczenie ognioodporne/. W archiwum przechowywane będą oryginały cenniejszych dokumentów.

Poz. 14 Warsztat remontowy - pow. 15 m². Warsztat posiada połączenie z piwnicami w których może być pomieszczony magazyn pomocniczy materiałów.

W warsztacie naprawiane będą nowo-otrzymane ekspozyty i konserwowane istniejące.

Poz. 15 Ustęp

Poz. 16 Schowek

Poz. 17 Garderoba /wejście do piwnicy/.

I - piętro

Poz. 20 Sala ekspozycyjna i wykładowa - pow. 49 m²

W sali eksponowane będą wyroby artystyczne w postaci obrazów, rzeźb itp.

Równocześnie sala będzie służyła jako wykładowa.

Zaopatrzona ona będzie w urządzenie do mechanicznego zacinanego zaciemniania, dla umożliwienia użycia epidiaskopu i kina małoprzekładowego.

Poz. 21 Biblioteka - pow. 13 m²

W bibliotece znajdować się będą dzieła dot.

historii Ustronia i jego przemysłu z wyjątkiem

dzieł unikalnych, które będą przechowywane w archiwum.

Poz. 22 Czytelnia - pow. 14 m²

Książki nie będą wypożyczane na zewnątrz i czytane będą mogły być tylko w czytelni. Czytelnia będzie również służyła jako pracownia przy studiowaniu archiwalnych aktów.

Zestawienie powierzchni budynku gł. i pawilonu.

	Bud. główny parter	1 piętro	Pawilon	łącznie
Pow. sal ekspoz.	260 m ²	49 m ²	236 m ²	545 m ²
Biura, biblioteka	23	27	-	50 m ²
Warsztat	15	-	-	15 m ²
Inne	23	-	-	11 m ²
	309	76	236	621 m ²

3. Kopalnia rudy żelaznej.

W okolicy Ustronia znajdowało się szereg małych kopalni rudy żelaznej.

Obecnie pozostały po nich jedynie ślady w postaci zarośniętych pagórków. Najbliżej centrum miasta znajdują się resztki kopalni k.wapiennika w pobliżu domu J.Wantuły. Projektowane jest odnowienie tej kopalni polegające na odbudowaniu kilku metrów choźników i obudowaniu ich w sposób przedstawiony na posiadanej fotografii. Obiekt powinien być odpowiednio zabezpieczony i zaopatrzony w trwałe tablice informacyjne.

Co się tyczy kosztów związanych z odnowieniem obiektu, to przypuszczalnie PAN posiada środki na tego rodzaju cele. Udział w tym może brać również Kuźnia Ustroń i Miejsca Rada Narodowa. Odnowienie kopalni będzie się odbywało pod nadzorem naukowym PAN.

Termin wykonania powinien wypadać na okres w którym będą się odbywały uroczystości związane z 200-leciem Kuźni Ustroń.

4. Mielerz.

Mielerze znajdowały się na terenie obecnego parku. Projektowane jest wykonanie jednego mielerza wg. wzorów znajdujących się w literaturze technicznej z lat dawnych. Koło mielerza umieszczone będą trwałe tablice informacyjne, w których podane zostaną wszystkie dane dot. zagadnienia wytwarzania węgla drzewnego dla potrzeb Huty w Ustroniu. Koszty związane z budową mielerza, pokryje prawdopodobnie PAN.

5. Turbina wodna.

Kuźnia Ustroń zgodziła się oddać na cele Muzeum część budynku na Polanie w którym znajduje się turbina wodna, która zastąpiła istniejące tam uprzednio koła wodne.

Obiekt ten traktowany jest jako zabytek techniki. W obiekcie tym gromadzone będą wszystkie urządzenia elektryczne, które zostają wycofane z ruchu jako przestarzałe.

Doprowadzenie obiektu do stanu właściwego nie będzie wymagało większych nakładów finansowych.

Obiekt jako należący prawnie do Kuźni Ustroń, zostanie wyremontowany jej kosztem.

Termin ukończenia możliwie przed Jubileuszem 200-lecia Kuźni.

12
U s t r o ń, dnia 2 czerwca 1965 r.

Do
Dyrekcji "Kuzni-Ustron"

w U s t r o n i u

Rozwój naszego miasta w P.R.L. odbywa się w tempie niespotykanym w poprzednich ustrojach społeczno-politycznych. Urbanizacja Ustronia powoduje zanikanie wytworów kultury materialnej i duchowej minionych pokoleń. Między innymi przemianom ulegają zabytki i świadkowie rozwoju przemysłu metalowego /jak np. walcownia przy Nadleśnictwie, staw przy garażach, młotownia "Teresy" w Polanie itp./
Pozwoliły sobie przypomnieć przy tej okazji, że za siedem lat upływa 200-lecie uruchomienia wytopu surówki w Ustroniu. Biorąc pod uwagę dalszą realizację planowanego rozwoju Ustronia, Społeczny Komitet Upiększania m. Ustronia dostrzega konieczną potrzebę zabezpieczenia pamiątek przeszłości przez zbieranie i gromadzenie ich w jednym miejscu.
Społeczny Komitet po dłuższych naradach doszedł do wniosku, że najodpowiedniejszym budynkiem na muzeum ustronkie okazuje się być budynek zakładowy przy ul. Hutniczej /tradycja i położenie/.
Przedkładamy projekt utworzenia w budynku fabrycznym przy ul. Hutniczej z prośbą o rozpatrzenie go i o przychylnie potraktowanie z uwagi na możliwość utworzenia w tym budynku działu historii ustronkich zakładów.
Pozwalamy sobie podsunąć wniosek o stopniowe wyprowadzanie z budynku przy ul. Hutniczej lokatorów, by można było równocześnie rozpocząć organizację muzeum.

Sekretarz Społeczny Komitet
Upiększania Miasta
w Ustroniu
pow. Cieszyn

Przewodniczący

KUŹNIA USTROŃ

Przedsiębiorstwo Państwowe
USTROŃ k./Cieszyna

Spółeczny Komitet
Upiększania Miasta

Przewodniczący Ob. mgr A. WASZEK

U s t r o Ń

L

Wasze pismo nr

z dnia

DN/Cy/W/43/65

Nasz znak

12.6.1965r.

Data

S p r a w a : utworzenia muzeum ustrońskiego.

W odpowiedzi na Wasze pismo z dnia 2.6.1965r. informujemy, że gorąco popieramy myśl utworzenia muzeum ustrońskiego ze szczególnym potraktowaniem w nim działu historii ustrońskich zakładów. Już wcześniej, w nawiązaniu do zbliżającego się jubileuszu 200-lecia założenia naszego zakładu, nosisiśmy się z zamiarem utworzenia muzeum zakładowego traktującego o bogatej historii Kuźni. Chętnie widzimy powiązanie naszych wysiłków w omawianym kierunku.

Dla omówienia powyższej sprawy proponujemy odbycie wzajemnej konsultacji i przedyskutowanie związanych z tym problemów organizacyjnych i lokalowych. Z konkretnym wnioskiem dotyczącym miejsca i terminu spotkania wystąpimy odrębnym pismem w najbliższych dniach.

D Y R E K T O R

Tadeusz Gyrzyk
mgr inż. Tadeusz Gyrzyk

U s t r o ń, dnia 23 sierpnia 1965 r.

Do

Miejskiej Rady Narodowej

w U s t r o n i u

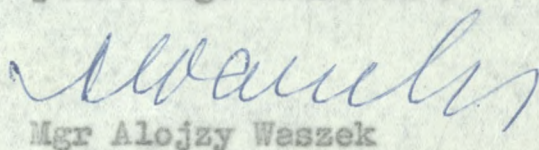
Rozwój naszego miasta w PRL odbywa się w tempie niespotykanym w poprzednich ustrojach społeczno-politycznych. Urbanizacja Ustronia powoduje jednak zanikanie wytworów kultury materialnej i duchowej minionych pokoleń.

Społeczny Komitet Upiększania miasta Ustronia widzi jako zabezpieczenie istniejących jeszcze pamiątek przeszłości na terenie miasta stworzenie muzeum w Ustroniu. Najbardziej nadającym się na ten cel budynkiem jest budynek pofabryczny stojący przy ul. Hutniczej. On sam przedstawia wartość historyczną, ponieważ mieściła się w nim administracja huty ustronńskiej. Ponad to stoi on w łatwo dostępnym miejscu dla wczasowiczów i gości.

Budynek ten zajmują pracownicy "Kuźni-Ustroń" na mieszkania. Społeczny Komitet wystąpił z wnioskiem do "Kuźni-Ustroń" o stopniowe wyprowadzenie z niego lokatorów. Dyrekcja Kuźni-Ustroń ustosunkowała się do naszej propozycji życzliwie.

Społeczny Komitet uprzejmie prosi o rozważenie idei zorganizowania muzeum w Ustroniu i o podjęcie odpowiedniej uchwały.-

Przewodniczący
Społecznego Komitetu :

Mgr Alojzy Waszek

16
U s t r o ń, dnia 2 lutego 1966 r.

Dyrektor Naczelny

"Kuźni-Ustroń"

mgr inż. Tadeusz Cyrzyk

w U s t r o n i u

Powołując się na przeprowadzone wstępnie - na naradzie roboczej w Technikum w dniu 21 stycznia uzgodnienie z Obywatелеm Dyrektorem, prosimy uprzejmie o wyrażenie zgody na oddelegowanie artysty-plastyka Karola Kubali - pracownika "Kuźni-Ustroń" do pracy społecznej na rzecz Społecznego Komitetu Upiększania miasta Ustronia, celem wykonania:

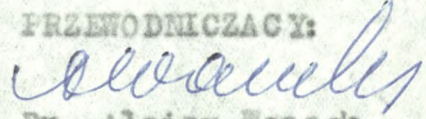
- a/ prac projektowych i modelarskich związanych z budową cokołu przy ul. Hutniczej w Ustroniu,
- b/ modelu tablicy pamiątkowej przy historycznym dębie w Ustroniu, ul. 22 Lipca,
- c/ projektu planu sytuacyjnego 3 punktów wskazujących północ geograficzną,
- d/ projektu i makiety zegara słonecznego.

Prace powyższe przewidujemy wykonać w m-cu lutym i marcu br., przy czym wg naszej oceny ustaliliśmy łączny czas zaangażowania na wykonanie powyższych prac w granicach do 70 robogodz.-

SEKRETARZ:

Mgr Marian Żyromski

PRZEWODNICZACY:

Dr Alojzy Waszek

Do wiadomości:

1. Ob. Karol Kubala - Ustroń, M. Konopnickiej
2. Przew. Komisji SKUM - mgr inż. Jarecki - Ustroń
3. a/a

U s t r o ń, dnia 19 marca 1966 r.

Do

Prezydium
Miejskiej Rady Narodowej

w U s t r o n i u

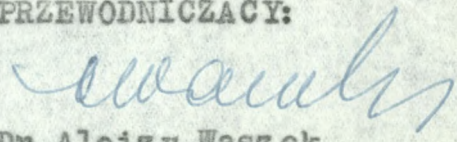
Społeczny Komitet Upiększania Miasta Ustronia prosi Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Ustroniu o wzięcie pod uwagę w swoich planach i założeniach uatrakcyjnienia miejscowości projektu wskaźników stron świata złożonego przez mgr inż Jana Jarockiego w PMRN w Ustroniu i usytuowania wśród miejskich zieleńców.

SEKRETARZ SKUMU:

Mgr Marian Żyromski

PRZEWODNICZACY:

Dr Alojzy Waszek

Do wiadomości:

Mgr inż. Jan Jarocki
Ustron k/Cieszyna

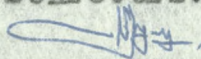
18
U s t r o ń, dnia 19 marca 1966 r.

Wojewódzka Rada Narodowa
Wydział Kultury
Konserwator Zabytków

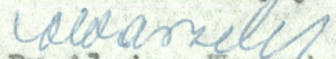
w K a t o w i c a c h

Społeczny Komitet Upiększania miasta Ustronia zwraca się do Wojewódzkiego Konserwatora przy PWRN z uprzejmą prośbą o zezwolenie na przeniesienie figury hutnika znajdującej się w Muzeum Regionalnym w Cieszynie /przy ul. Regera/ z Cieszyna do Ustronia. Figura ta stała w budynku przy ul. Hutniczej w Ustroniu w czasach kiedy w Ustroniu istniała huta Klemensa/Elżbiety/. Po zlikwidowaniu huty w Ustroniu /przeniesienie jej do Trzyńca/ budynek administracyjny tej huty zamieniono na mieszkania dla pracowników obecnej "Kuźni-Ustron". Figurę, o której mowa przeniesiono do ogrodu budynku fabrycznego przy ul. 22 Lipca 27, a stamtąd przeniesiono po II wojnie światowej do Muzeum w Cieszynie. Obecnie Społeczny Komitet Upiększania Miasta Ustronia wraz z Zarządem Kuźni-Ustron zamierza w związku z 200-letnią rocznicą powstania przemysłu metalowego w Ustroniu / na Śląsku Cieszyńskim/ wszystkie obiekty i pamiątki zainwentaryzować, zabezpieczyć i udostępnić dla licznie przybywających do miejscowości wczasowiczów, aby stanowiły one pomniki tradycji przemysłowej w miejscowości letniskowo-wypoczynkowej jaką jest Ustron. Figurę hutnika zamierza Społeczny Komitet postawić obok szkół zawodowych w Ustroniu, które zbudowane zostały na fundamentach dawnej huty w Ustroniu.

Sekretarz:

Mgr Marian Żyromski

Przewodniczący:

Dr Alojzy Waszek

Załącz. zdjęcie hutnika

Do wiadomości: Mgr Jan Jarocki
PPRN - Wydz. Kultury Cieszyn
PWRN - Ustron

PREZYDIUM MIEJSKIEJ RADY NARODOWEJ
w Cieszynie
Samodzielny Referat Kultury
Cieszyn, Rynek 12, I. p.
telefon 15-48
Kl.650/1/66

19
Cieszyn, dnia 26.IV 1966r.

PREZYDIUM
WOJEWÓDZKIEJ RADY NARODOWEJ
w Katowicach
WYDZIAŁ KULTURY
Wojewódzki Konserwator Zabytków

W odpowiedzi na pismo z dnia 30.III 66r.nr.-Kl.III-650/28/66
Prezydium Miejskiej Rady narodowej-Referat Kultury w Cieszynie
uprzejmie informuje, iż-ustosunkowując się do sprawy przeniesienia
figury hutnika z cieszyńskiego Muzeum do Ustronia-przychyła się do
prośby Społecznego Komitetu Upiększania Miasta w Ustroniu i nie czyni
przeszkód w nowej lokalizacji figury.

Dla uniknięcia nieporozumień zaznacza się , że kosztami de-
montażu i transportu obciążony zostaje wspomniany Komitet w Ustroniu.

Do wiadomości:

- 1/ Muzeum w Cieszynie
- 2/ Społ.Kom.Up.Miasta w Ustroniu

KIEROWNIK
Referat Kultury
[Signature]
/mgr Robert Mrózek/

Społ. Kom. Up. M. Ustronia

Ustron

Niniejszym komunikuję, że dowiedziałem się od p. J. Pilcha, że u Karola Paszka /Góje Nr. 51/ znajduje się stary nieczynny młyn gospodarczy. W tym celu udałem się tam w dniu 6-IV i stwierdziłem, że młyn ten składa się z koła wodnego o średnicy ok. 2m i z kompletu urządzeń do mielenie zboża.

Jest to piękny ^{przykład} ~~zabytek~~ rzemiosła wiejskiego i obiekt ten może z powodzeniem być umieszczony na terenie koło Muzeum.

Młynek jest stosunkowo mało zniszczony i niewielkim kosztem można będzie go doprowadzić do stanu pierwotnego.

Rozwiązanie konstrukcyjne jest niezwykle proste i pomysłowe, jak np. przekładnia kąтова z drewnianymi zębami, dająca możliwość osiowego przesuwania się koła zębatego.

Wiek młynka nie jest ściśle ustalony, w każdym razie pochodzi on z okresu początku tego wieku. Młynek był czynny do ostatnich lat. P. Paszek zgodził się bezpłatnie przekazać ten obiekt do Muzeum. Ponieważ przeniesienie jego na nowe miejsce nastąpić może dopiero za kilka lat, wobec tego prosiłem, aby został młynek odpowiednio zabezpieczony, na co wyrażono zgodę.

Ponadto pokazano mi stary kociołek do gotowania, składający się z czaszy stojącej na trzech nogach. Naczynie jest wykonane jako odlew i prawdopodobnie pochodzi z odlewni ustronskiej.

Jest to ciekawy i rzadko spotykany obiekt, który pan Paszek zgodził się oddać do Muzeum.

Ze swojej strony zapewniłem p. Paszka, że na tych obiektach umieszczone zostanie napis, że jest to dar K. Paszka.

W związku z tym, proszę uprzejmie, o napisanie do niego odpowiedniego listu, z podziękowaniem na chęć oddania tych obiektów do Muzeum i z prośbą o zaopiekowanie się nimi, aż do czasu ich zabrania. Wspomnieć należy również, że na obiektach będzie ^{umieszczone} ~~znajdująco~~ się nazwisko ofiarodawcy.

21
Ustroń, dnia 28 września 1966 r.

Protokół

z zebrania Zarządu Społecznego Komitetu Upiększania Miasta Ustronia,
odbytego dnia 28 września 1966 roku w Technikum M-Kuźniczym.

Zebraniu przewodniczył Prezes Komitetu dr A. Waszek

Obecni: A. Cęckiewicz
Fr. Zawada
J. Pilch
inż. E. Hławiczka - przedstawiciel "Kuźni-Ustroń"
mgr Marian Zyromski
Wł. Jastrzębski
mgr inż. W. Gogółka
W. Kośmider

1. Na wstępie dyr dr A. Waszek powitał zebranych podając porządek zebrania:

- Zapoznanie z pismem mgr inż. J. Jarockiego w sprawie utworzenia w Ustroniu /ul. Hutnicza 1/ muzeum techniki.
- zapoznanie z pismem Sam. Referatu Kultury P.R. Narodowej w Cieszynie odnośnie pomnika Hutnika.
- przygotowanie walnego zebrania Społecznego Komitetu.
- sprawy aktualne miasta i Komitetu.
- wolne wnioski.

Po zapoznaniu zebranych przez dr A. Waszka z pismem i rysunkami mgr inż. J. Jarockiego wywiązała się ożywiona dyskusja. ✓
Dotyczyła ona nazwy i charakteru muzeum. W dalszej dyskusji stwierdzono, że są to sprawy do uzgodnienia w późniejszym okresie. Na pewno będzie to muzeum "Kuźni-Ustroń" z przewagą techniki ale będzie tu reprezentowany i region. Najbardziej pilną sprawą jest wyprowadzenie lokatorów z domu przy ul. Hutniczej nr 1 oraz inwentaryzacja i zabezpieczenie istniejących zabytków.

Koniecznej adaptacji budynku dokona "Kuźnia-Ustroń".
Postawiono powołać komitet, w skład którego wejdą przedstawiciele "Kuźni-Ustroń" i SKUMU a także Prez. MRN.

Sam. Referat Kultury PRN w Cieszynie w swoim piśmie stwierdza, że nie stoi na przeszkodzie w przejęciu pomnika Hutnika z muzeum w Cieszynie, ale koszty renowacji muszą się podjąć władze Ustronia. Sprawę tę przesunięto do realizacji na późniejszy termin.

Termin walnego zebrania SKUMU wyznaczono na listopad br. i postawiono zmienić nazwę Komitetu na Towarzystwo Miłośników Ustronia, aby jego członkami mogli być wszyscy miłośnicy bez względu na miejsce zamieszkania.

W sprawach aktualnych poruszono sprawę źródeł ustrońskich i konieczności udostępnienia wody ze Źródła "Głodowego" turystom i wczasowiczom. W tym celu postanowiono zwrócić się do PPU "Jastrzębie" w celu przeprowadzenia analizy wszystkich trzech źródeł /"Żelaziste", "Głodowe" i Źródła "Karola"/

Istnieje pilna konieczność naprawienia drogi do Źródła "Żelazistego" oraz uporządkowania jego otoczenia.

W wybudowaniu prowizorycznej pijalni powinny pomóc Powszechna Sp. Spoż. oraz Prezydium Miejskiej Rady Narodowej.

W okresie międzywojennym istniał projekt wybudowania takiej pijalni koło ratusza.

Z projektem budowy muszli koncertowej zapoznał dr A. Waszek. Zebrani poparli projekt, ale zwrócili uwagę na problem lokalizacji. Przewiduje budowę muszli w Parku Kuracyjnym, ale zchwilą wybudowania przystanku czy nawet dworca osobowego przy "Oazie" będzie to zbyt szczęśliwe sąsiedztwo. Komitet deklaruje swoją pomoc w całej rozciągłości.

Dyr. A. Waszek zwrócił się z apelem o pomoc MRN przy ocenianiu w konkursie na najlepiej zagospodarowane obejście, ogródek itp. Konkurs w tym roku nie nabrał jeszcze szerokiego rozgłosu ale należy się liczyć z tym, że w latach następnych przystąpi do niego większość mieszkańców Ustronia. Odpowiedni fundusz na nagrody przeznaczyło Prez. MRN.

W wolnych głosach omówiono sposób ściągania składek na rzecz Komitetu przez zakłady pracy i listonoszy. Istnieje konieczność zwiększenia liczby członków, a zwłaszcza pracowników "Kuźni-Ustroń".

Zwrócono uwagę na konieczność uporządkowania terenu przy "Kamieniu" pod Równicą a sprawą tą powinno zająć się Nadleśnictwo w Ustroniu.

Należy również uporządkować teren wokół dębu /pomnik przyrody/ przy ulicy 22 Lipca - dokładnie określić rodzaj dębu, ustalić datę, i nadać nazwę wzorem Międzyzdrojów i innych regionów Polski.

Zwrócić się z prośbą do art. plastyka K. Kubali o dokończenie prac związanych z usytuowaniem zastygłego wytopu z wielkiego pieca /"swini"/

Po wyznaczeniu terminu następnego zebrania Zarządu na 19 października br na godz. 15,30 obrady zakończono.

Protokołował:

/ Mgr Marian Żyromski /

Przewodniczący SKUMU:

/ Dr Alojzy Waszek /

O-D-P-I-S
=====

Sprawozdanie

z podróży służbowej w dniu 12-X-1966r. do Akad. Górniczej w Krakowie, Ul. Mickiewicza 30.

Z polecenie Dyrekcji KU udałem się do AGH w sprawie omówienia sprawy ochrony zabytków techniki znajdujących się na terenie Ustronia. Całokształt sprawy przedstawiłem Dr. Szwagrzykowi w Katedrze Historii Techniki i Nauk Technicznych.

Katedra może w pewnym zakresie pomóc nam przy badaniu zabytków i organizowaniu Muzeum. Może np. podać wszelkie dane dotyczące rozwoju hutnictwa od czasów najdawniejszych aż do obecnych, przedstawiając jak na tym tle wyglądała ówczesna huta w Ustroniu. AGH może wykonać również odpowiednie plansze.

Co się tyczy odbudowy fragmentu kopalni rudy, to sprawa jest dość skomplikowana i kosztowna, poza tym musi być przeprowadzona pod nadzorem Urzędu Górniczego.

Co się tyczy Wilka /bryły żelaznej/, to katedra może wykonać jej opis pod względem hutniczym. Podkreśliłem, że sprawa ta jest w obecnym okresie, najważniejsza.

Dla zapoznania się Katedry z tymi zabytkami, konieczne jest sprowadzenie grupy ekspertów i wysłanie po nich samochodu do Krakowa, aby mogli zabrać z sobą potrzebne im aparaty pomiarowe. Czas pracy ekipy przewidziany jest na dwa dni,

J. Jarocki
~~Hydrotekniki~~

24
U s t r o ń, dnia 23 grudnia 1966 r.

Do

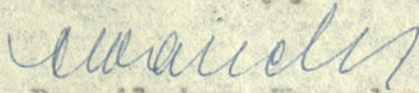
Komisji Sanitarno-Epidemiologicznej
przy Ośrodku Zdrowia

w U s t r o ń i u

Spółeczny Komitet Upiększania Miasta Ustronia w Ustroniu
uprzejmie prosi o zajęcie się ściekami uchodzącymi wprost
do potoku Bładniczka.

W okresie lata 1966 r. Komisje Społecznego Komitetu Upię-
szania Miasta Ustronia pracujące w ramach Konkursu na este-
tyczny wygląd ogródków przy-domowych zauważyły, że Wytwór-
nia Wód Gazowanych Powszechnej Spółdzielni Spożywców - wy-
puszcza ścieki kloaczne bezpośrednio do Bładniczki zanie-
czyszczając wodę i powietrze.-

Przewodniczący SKUMU:

Dr Alojzy Waszek

Mgr inż. Jan Jarocki

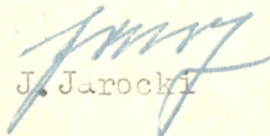
2-I-1967r 25
Zn. 6/67

Spółeczny Komitet Upiększenia Miasta

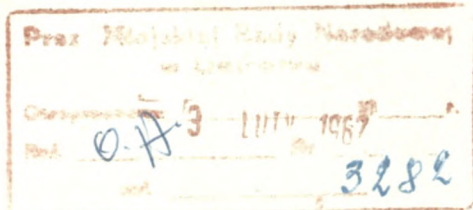
Ustron

Proszę zwrócić się do Zakładowego Koła SIPM, aby włączyło do swbjej działalności zagadnienie ochrony przyrody i zabytków techniki, na terenie Ustronia.

Poza tym, aby czynnie włączyło się do sprawy Muzeum w Ustronku.

J. Jarocki

Prezydium Miejskiej
Rady Narodowej
Społeczny Komitet
Upiększania Miasta
w U s t r o Ń i u

Sprawa: muzeum techniki przy Kuźni-Ustroń w Ustroniu.

Zarząd K.Z. S.I.M.P. przy Kuźni-Ustroń doceniając ważność pomocy przy inwentaryzacji zabytków i ich ochronie oraz spraw związanych z otwarciem muzeum techniki, powołał zespół w składzie:

Ob. Józef Holeksa,
Ob. Ludwik Lipowczan,
Ob. Mirosław Sadlik,

do koordynacji, rozpropagowania i organizowania pomocy związanej z w/w zagadnieniami.

Zespół nawiąże bezpośrednią łączność z mgr inż. Janem Jarockim.

Powołanemu zespołowi życzymy wiele sukcesów na powierzonym odcinku społecznej pracy i zapewniamy w imieniu członków naszego koła czynną pomoc w realizacji wytyczonych przez zespół prac.

K/o

- 1/ mgr inż. Jan Jarocki
- 2/ Ob. Józef Holeksa
- 3/ Ob. Ludwik Lipowczan
- 4/ Ob. Mirosław Sadlik
- 5/ a/a

Przewodniczący Koła

Władysław Lorek
.....
/mgr inż. Władysław Lorek /

Spółeczny Komitet
Upiększania Miasta
w Ustroniu
pow. Cieszyn

27
U s t r o ń, dnia 18 stycznia 1967 r.

Do

Stowarzyszenia Inżynierów
i Techników Mechaników Polskich

przy "Kuźni-Ustroń"

W U s t r o n i u

=====

Dot.: muzeum techniki przy "Kuźni-Ustroń" w Ustroniu

W związku ze zbliżającą się 200 rocznicą istnienia przemysłu metalowego na terenie Ustronia - Społeczny Komitet Upiększania Miasta Ustronia czyni starania o otwarcie muzeum techniki.

Prosimy o czynną pomoc w naszych poczynaniach przy inwentaryzacji zabytków i ich ochronie.

W sprawach zabytków i muzeum prosimy zwracać się bezpośrednio do mgr inż. Jana Jarockiego.-

SEKRETARZ:

Mgr Marian Żyromski

PRZEWODNICZĄCY:

Dr Alojzy Waszek

Mgr inż. Jan Jarocki

2-I-1967r
Zn. 4/67

Spółeczny Komitet Upiększenia Miasta

Ustron

Dot. Pawilonu przy Muzeum

Nie jest mi wiadome, jak załatwiono sprawę zabezpieczenia konstrukcji żelaznej obecnej stolarni, dla wykonania z niej pawilonu.

Przypominam, że o ile Zakład zgodził się na jej odstąpienie, po likwidacji warsztatu, to należy na budynku już dzisiaj umieścić tablicę, że jest to obiekt zabytkowy i podlega ochronie.

J. Jarocki

Spółeczny Komitet
Upiększania Miasta
w Ustroniu
pow. Cieszyn

29
U s t r o ń, dnia 18 stycznia 1967 r.

Do

Dyrekcji "Kuźnia-Ustroń"

w U s t r o n i u
=====

Dotyczy: zabezpieczenia konstrukcji dla muzeum techniki.

Spółeczny Komitet Upiększania Miasta Ustronia zwraca się z prośbą o zabezpieczenie żelaznej konstrukcji obecnej ~~stalarni~~.

Ma ona służyć do wykonania pawilonu muzeum techniki przy ulicy Hutniczej nr 1.

Aby obiekt ten, po likwidacji ~~stalarni~~, nie uległ zniszczeniu, prosimy o umieszczenie tablicy, że jest on zabytkiem i podlega ochronie.-

SEKRETARZ:

Mgr Marian Żyromski

PRZEWODNICZĄCY:

Dr Alojzy Waszek

Mgr inż. Jan Jarocki

2-I-1967r
Zn. 3/67

30

Spółeczny Komitet Upiększenia Miasta

Ustroń

Dot. Tartaku p. Kozieła

Proszę uprzejmie zwrócić się do MRNar.any w wypadku likwidacji tartaku p. Kozieła, obiekt ten nie został zniszczony ponieważ jest on już zabytkiem techniki.

W tartaku znajdują się dwa gatry do drzewa, z których jeden posiada konstrukcję drwnianą. Drugi jest co prawda młodszy, lecz jest również zabytkiem.

Zabezpieczeniu podlegała-by tylko ta część którą zajmują gatry, jak również ich podpiwniczenie.

Ochronie podlegały-by gatry i turbina wodna.

W tej sprawie należałoby się również zwrócić do Konserwatora Wojewódzkiego.

J. Jarocki

Spółdzielny Komitet
Upiększania Miasta
w Ustroniu
pow. Cieszyn

31

U s t r o ń, dnia 18 stycznia 1967 r.

Do

Prezydium Miejskiej
Rady Narodowej

w U s t r o n i u
=====

Dotyczy: zabytków techniki na terenie miasta Ustronia.

W związku z planowanym otwarciem na terenie Ustronia muzeum -
Społeczny Komitet Upiększania Miasta Ustronia zwraca się
z prośbą o pomoc przy zabezpieczeniu zabytków techniki.
W wypadku likwidacji tartaku ob. Kozła przy ulicy Ogrodowej,
prosimy o zabezpieczenie dwóch gatrów /jeden z nich posiada
konstrukcję drewnianą/, turbiny i części pomieszczenia w któ-
rych znajdują się gatry /wraz z podpiwniczeniem/.-

SEKRETARZ:

Mgr Marian Żyromski

PRZEWODNICZĄCY:

Dr Alojzy Waszek

Mgr inż. Jan Jarocki

2-I-1967
Zn. 2/67

32

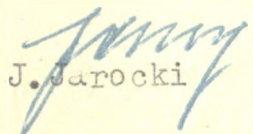
Spółeczny Komitet Upiększenia Miasta

Ustroń

Dot. starego budownictwa

Proszę uprzejmie zwrócić się do Konserwatora Wojewódzkiego z zapytaniem, czy budynki: przy ul. 22-Lipca Nr. 50, Ogrodowej 1 i 13 znajdują się pod ochroną.

Istnieje obawa, że dom przy ul. 22-Lipca 50 może w pierwszej kolejności ulec zniszczeniu. O ile domy te znajdują się pod ochroną to należy na nich umieścić odpowiednie tablice.

J. Jarocki

Spółeczny Komitet
Upiększenia Miasta
w Ustroniu
pow. Cieszyn

U s t r o ń, dnia 18 stycznia 1967 r.

Do

Wojewódzkiej Rady Narodowej
Wydział Kultury

w K a t o w i c a c h
=====

Spółeczny Komitet Upiększenia Miasta Ustronia w Ustroniu
zwraca się z uprzejmą prośbą o wyjaśnienie, czy budynki:
przy ulicy Ogrodowej nr 1 i 13, 22 Lipca nr 50 znajdują
się pod ochroną.

Istnieje uzasadniona obawa, że ten ostatni budynek może
ulec zniszczeniu.-

SEKRETARZ:

Mgr Marian Żyromski

PRZEWODNICZĄCY:

Dr Alojzy Waszek

Mgr inż. Jan Jarocki

2-I-1967
Zn. 1/67

34

Społ. Kom. Upiększenia miasta Ustronń

Ustronń

Stary dąb

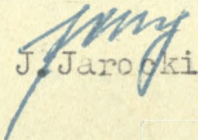
Sprawa zbadania wieku tego drzewa natrafia na trudności. Należnictwo nie ma możliwości dokładnego zbadania jego wieku, może tylko określić jego gatunek.

Dowiedziałem się prywatnie, że najlepiej zwrócić się w tej sprawie do:

Zakładu Ochrony Przyrody PAN, Kraków ul. Arianńska 1

Kopię pisma ~~proszę~~ wysłać /prywatnie/ do dyr. administracyjnego PAN, mgr. Stanisława Wyrwicza, powołując się na mnie i mam nadzieję że dzięki temu sprawa zacznie się szybciej kręcić.

Do pisma proszę dołączyć fotografię.

J. Jarocki

Spoleczny Komitet
Upiększania Miasta
w Ustroniu
pow. Cieszyn

Ustroń, dnia 8 kwietnia 1967 r.

Do

Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody

w   K a t o w i c a c h

Na terenie naszego miasta przy ulicy 22 Lipca nr 22 rośnie
dąb bliżej nieokreślonego gatunku i wieku /około 500 lat/
Spoleczny Komitet Upiększania Miasta Ustronia w Ustroniu
jest zainteresowany tym pomnikiem przyrody i prosi uprzejmie
o podanie nam dokładnego wieku w/w dębu.

Kraków, dnia 9 lutego 1967 .

36

Zn. spr. 620-1/67

PT
Społeczny Komitet
Upiększania Miasta

U s t r o á
pow. Cieszyń

W odpowiedzi na pismo z dnia 18 stycznia 1967 (przekazane mi przez Kierownika Zakładu) w sprawie określenie wieku starego dębu w Ustroniu zawiadamiam uprzejmie, że sprawą tą należy przede wszystkim zainteresować Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody w Katowicach oraz Katowicki Zarząd Okręgowy Ligi Ochrony Przyrody. Wymienione władze uznają to piękne drzewo porośnię roślina gatunkowo chronioną - bluszczem za pomnik przyrody.

Oznaczenie wieku tak starych drzew natrafia na liczne trudności. Nie należy nawiercać świdrem Presslera, bo można wprowadzić grzyby pasożytnicze. Przyrosty drewna są niejednokrotnie znikome i różne w różnych okresach wieku, stąd porównywanie z innymi dębami bywa zawodne. Ogólnie można stwierdzić, że jest to kilkusetletni dąb rodzimy, zasługujący napewno na uznanie go za pomnik przyrody, co leży w zakresie czynności Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody w Katowicach. Dlatego też tam należy skierować pismo z taką propozycją.

Z upoważnienia Kierownika Zakładu

Stefan Myczkowski
/Doc. dr Stefan Myczkowski/

Spółeczny Komitet
Upiększania Miasta
w Ustroniu
pow. Cieszyn

37
U s t r o ń, dnia 18 stycznia 1967r.

Do

Polskiej Akademii Nauk
Zakład Ochrony Przyrody

w   K r a k o w i e

=====
ul. Arianska nr 1

Dot.: zbadania wieku dębu

Na terenie naszego miasta przy ulicy 22 Lipca nr 22 rośnie dąb bliżej nieokreślonego gatunku i wieku /około 500 lat/. Miejscowe Nadleśnictwo nie ma możliwości określenia wieku drzewa i dlatego Społeczny Komitet Upiększania Miasta Ustronia zwraca się z gorącą prośbą o pomoc w tej sprawie. W załączeniu przesyłamy fotografię dębu.-

SEKRETARZ:

Mgr Marian Żyromski

PRZEWODNICZĄCY:

Dr Alojzy Waszek

38
Społeczny Komitet
Upiększenia Miasta
w Ustroniu
pow. Cieszyn

U s t r o ń, dnia 21 stycznia 1967 r.

Do

Dyrekcji "Kuzni-Ustron"

w U s t r o n i u
=====

Dot.: pomieszczenia turbinowego w Ustroniu-Polanie.

Zwracamy się z uprzejmą prośbą o tymczasowe przekazanie pomieszczenia turbinowego w Ustroniu-Polanie na rzecz Społecznego Komitetu Upiększania Miasta Ustronia.

Pomieszczenie ma to służyć do chwili opróżnienia całego lub części domu w Ustroniu przy ulicy Hutniczej nr 1 jako tymczasowy magazyn zabytków i eksponatów przyszłego muzeum techniki.

Sprawę traktujemy jako bardzo pilną, ponieważ większość zabytków znajduje się pod gołym niebem i ulega zniszczeniu.-

SEKRETARZ:

Mgr Marian Żyromski

PRZEWODNICZĄCY:

Dr Alojzy Waszek

Mgr inż. Jan Jarocki

Ustroń, 2-I-1967r,
Zn. 5/67

39

Spółeczny Komitet Upiększenia Miasta

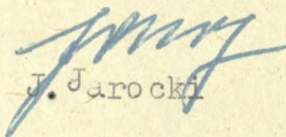
Ustroń

Dotyczy pomieszczenia turbinowego na Polanie

O ile mi wiadomo, to zakład zgodził się na oddanie pomieszczenia na użytek Muzeum.

Obecnie pomieszczenie to zamuje ~~w~~wylęgarnia drobiu!!

Wobec tego proszę uprzejmoe, o zwrócenie się do Zakładu, aby obiekt ten został oddany do użytku Muzeum, po usunięciu z niego wylęgarni. Pomieszczenie to jest nam nieodzownie potrzebne na skład zabytków, do czasu przeniesienia ich do Muzeum.

J. Jarocki

40

U s t r o ń, dnia 18 stycznia 1967 r.

Do

Mgr inż. Jana J a r o c k i e g o

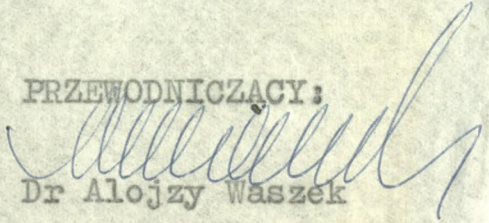
w U s t r o n i u

=====

Spółeczny Komitet Upiększania Miasta Ustronia przesyła
w załączeniu kopie pism wysłanych do wymienionych adresatów.

zał. 5 szt kopii.

PRZEWODNICZACY:

Dr Alojzy Waszek

Mgr inż. Jan Jarocki

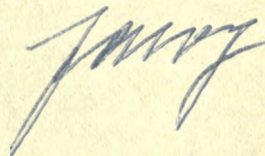
27-I-1967r.

Kom. Upiększenia Miasta

Ustron

W załączeniu przysyłam odpis mojego sprawozdania w wyjazdu do Miasta-Projektu w sprawie Muzeum.

Równocześnie komunikuję, że pisma do odpowiednich władz przygotowane zostały do wysyłki w dniu 26-I-67.

S p r a w o z d a n i e

z wyjazdu do Miasta Projekt w Cieszynie w dniu 24.I.1967 r.

Sprawę opracowania dokumentacji roboczej na Muzeum omawiałem z mgr inż. K. Kozielem.

Biuro projektów jest co prawda bardzo przeciążone zamówieniami, lecz prawdopodobnie podejmie się wykonania dokumentacji, o ile pełne założenia zostaną jak najszybciej dostarczone.

Do istniejących założeń, należy dołączyć szereg dokumentów i opinii od różnych władz.

Spis potrzebnych podkładów :

1. Zaświadczenie o szczegółowej lokalizacji	- PMRN Cieszyn
2. Opinię i warunki SANEPIDU	- PMRN Cieszyn
3. Plan sytuacyjny i orientacyjny	- PMRN Cieszyn Wydz. Geodezji
4. Zapewnienie dostawy prądu	- PMRN Cieszyn Zarząd Energ.
5. Opinia	- PMRN Katowice Wydz. Kultury
6. Warunki wodno-kanalizacyjne	- PMRN Ustroń
7. Ekspertyza budowlana	- Pol.Zw.Inż. i Techn. Budowl.

J. Jaroński

Spółeczny Komitet
Upiększania Miasta
w Ustroniu
pow. Cieszyn

U s t r o ń, dnia 13 lutego 1967 r.

Do

Zarządu Głównego Stowarzyszenia
Inżynierów i Techników
Przemysłu Hutniczego

K a t o w i c e

=====

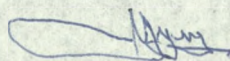
ul. Podgórna 4

W gazecie "Wieczór" z dnia 6 lutego 1967 r. ukazała się notatka na temat prac Komisji Historii i Zabytków Zarządu Głównego Stowarzyszenia Inżynierów i Techników.

Komisja zaplanowała na rok 1967 przeprowadzenie badań na Śląsku Cieszyńskim. Pragniemy poinformować, że w Ustroniu, gdzie w XIX w. był rozwinięty przemysł metalowy /Huta Klemensa/, istnieje zespół ludzi interesujących się historią miejscowego hutnictwa, zorganizowany przy "Społecznym Komitecie Upiększania Miasta Ustronia".

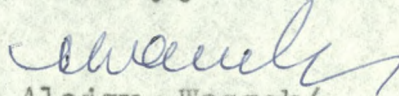
Zespół ten chętnie podejmie współpracę z Komisją Historii i Zabytków Zarządu Gł. Stowarzyszenia Inżynierów i Techników.

Sekretarz:

/Mgr M. Żyromski/

Przewodniczący SKUMU:

/ Dr Alojzy Waszek/

Spółeczny Komitet
Upiększenia Miasta
w Ustroniu
ul. Cieszyń

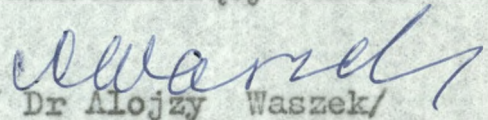
U s t r o ń, dnia 13 lutego 1967 r.

Do
Zarządu Głównego Stowarzyszenia
Inżynierów i Techników
Przemysłu Hutniczego

K a t o w i c e
=====
ul. Podgórna 4

W gazecie "Wieczór" z dnia 6 lutego 1967 r. ukazała się notatka na temat prac Komisji Historii i Zabytków Zarządu Głównego Stowarzyszenia Inżynierów i Techników. Komisja zaplanowała na rok 1967 przeprowadzenie badań na Śląsku Cieszyńskim. Pragniemy poinformować, że w Ustroniu, gdzie w XIX w. był rozwinięty przemysł metalowy /Huta Klemensa/, istnieje zespół ludzi interesujących się historią miejscowego hutnictwa, zorganizowany przy "Społecznym Komitecie Upiększenia Miasta Ustronia". Zespół ten chętnie podejmie współpracę z Komisją Historii i Zabytków Zarządu Gł. Stowarzyszenia Inżynierów i Techników.

Sekretarz:

/Mgr M. Żyromski/

Przewodniczący SKUMU:

/ Dr Alojzy Waszek/

46
U s t r o ń, dnia 25 lutego 1967 r.

Do
Dyrekcji "Kuźni Ustroń"

w U s t r o n i u

Spółeczny Komitet Upiększania Miasta Ustronia zwraca się z uprzejmą prośbą o wydelegowanie mgr inż. Jana Jarockiego na Konferencję Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Przemysłu Hutniczego w Polsce, Komisji Historii i Zabytków Hutnictwa, która odbędzie się dnia 2 marca 1967 r. w Muzeum Górnośląskim w Zabrze, Plac Krakowski nr 1, o godz. 10-tej.

Plan zebrania:

1. Przyjęcie protokołu z ostatniego posiedzenia Komisji;
2. Sprawozdanie z realizacji postanowień powziętych na poprzednim posiedzeniu;
3. Referat dr Zbigniewa Kwaśnego pt. "Hutnictwo żelaza na Górnym Śląsku".
4. Referat "Kultura muzyczna w dawnym hutnictwie" - prof. Adolf Dygacz.
5. Dyskusja nad założeniami do scenariusza filmu o zabytkach hutniczych.
6. Zatwierdzenie i omówienie realizacji planów pracy zespołów Komisji na 1967 r. /referują przewodniczący zespołów/.
7. Sprawy organizacyjne i bieżące .
8. Zwiedzenie muzeum i omówienie z kierownictwem profilu prac tej placówki.

Spółeczny Komitet
Upiększania Miasta
w Ustroniu
pow. Cieszyń

Smarski

KUŹNIA USTRONŃ
Przedsiębiorstwo Państwowe
Ustroń k/Cieszyna

Spółeczny Komitet
Upiększania Miasta

W USTRONI U
/Technikum Mech.-Kuźnicze/

Wasze pismo nr _____ z dnia HG/CG/VIII/17/67 10.3.1967
SPRAWA przekazanie pomieszczenia na magazyn eks-
ponatów muzeum techniki.

W odpowiedzi na pismo z dnia 21.I.1967r. wyrażamy zgodę na nieodpłatne przekazanie powstałego po likwidacji siłowni pomieszczenia, mieszczącego się w budynku nr 93 przy ul. 1 Maja w Ustroniu, na przechowywanie w nim zabytków i eksponatów przyszłego muzeum techniki.

K/o

po 1 x Prezydium Miejskiej Rady Narodowej
w U s t r o n i u

HG a/a
Z-ca Kierownika
Działu Gospodarczego

Chrapke
(Karol Chrapke)

Telefon Ustroń k/Cieszyna 112, 120, 144, 168
Skrót tel. „KUŹNIA USTRONŃ”
Stacja kol. Ustroń, bocznicą własną

Skoczów 1257-65 100 b! a 100 k

Z-ca DYREKTORA
d/s Administracyjno-Handlowych

Henryk Luoblaek
inż. Henryk Luoblaek

Konto Bankowe:
Narodowy Bank Polski Ustroń
Nr 436-6-34

Spoleczny Komitet
Upiększania Miasta
w Ustroniu
pow. Cieszyn

48
Ustroń, dnia 8 kwietnia 1967 r.

Do

Prezydium Miejskiej Rady Narodowej

w U s t r o n i u

Spoleczny Komitet Upiększania Miasta Ustronia w Ustroniu
uprzejmie prosi o wyznaczenie szczegółowej lokalizacji
dla postawienie wskaźników stron świata na terenie miasta
Ustronia.

Dokładny opis wskaźników stron świata przesyłam
w załączeniu /projekt mgr inż. Jana Jarockiego i mgr Karola
Kubali/
Szczegółowa lokalizacja jest potrzebna dla rozpoczęcia
pracy wykonawczej.

Sekretarz

Mgr Marian Żyromski

Przewodniczący

Dr Al. Waszek

Ustron, dnia 11 maja 1967r.

Do
Prezydium
Miejskiej Rady Narodowej
w Ustroniu

Dotyczy: lokalizacji "Wilka"

Spółeczny Komitet Upiększania Miasta Ustronia zwraca się z prośbą o zatwierdzenie, wstępnie omówionej lokalizacji "Wilka" u zbiegu ulicy Hutniczej i promenady prowadzącej do parku. Wybór miejsca uzasadniony jego centralnym położeniem i tym, że w XIX w. w pobliżu znajdował się wielki piec. "Wilk" umieszczony na kamiennym cokole stanowić będzie przyjemny a jednocześnie charakterystyczny dla hutniczej przeszłości miasta.

Sekretarz
Mgr M. Zyromski

Przewodniczący
Dr Al. Waszek

Otrzymują:
Mgr inż. J. Jarocki

Prezydium
Miejskiej Rady Narodowej
w Ustroniu
pow. Cieszyń
Nr. O.A.I. 7/67

51
Ustroń, dnia 24.VII.1967 r.

Przewodniczący Komitetu
Upiększania Miasta
Ob. Dr. Waszek Alojzy
Ustroń, ul. 9-Lipstopada 7

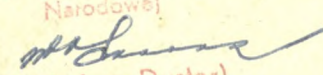
Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Ustroniu zawiadamia niniejszym, że pragnie na swoim posiedzeniu, zwołanym na dzień 31 lipca 1967 r. na godz. 15-tą, zapoznać się z dotychczasową działalnością Komitetu Upiększania Miasta i ustalić wytyczne pracy tego Komitetu na następny okres.

Prosimy zatem o wzięcie udziału w posiedzeniu i udzielenie odnośnej informacji, którą prosimy przygotować na piśmie w 2 egzemplarzach, celem dołączenia do protokołu.

Do wiadomości: celem wzięcia udziału w posiedzeniu, otrzymuje:

1. Referat Gosp. Kom. i Mieszk.
w miejscu,
2. przewodn. Komisji Oświaty i Kultury
w miejscu.

Sekretarz
Prezydium Miejskiej Rady
Narodowej

(Kazimierz Duster)

S P R A W O Z D A N I E

z działalności społecznego Komitetu Upiększania Miasta w Ustroniu
za okres od marca 1964 do lipca 1967r.

W okresie tym poszukiwano nowych form działalności Społecznego Komitetu. Zakreślone dziedziny czynności dla Komitetu zostały zastąpione nowopowstałymi instytucjami jak np. MOSTiW. Komitet przy współudziale Prez. M.R.N. zajmował się sprawozdaniem wycieczek i organizowaniem dla nich rozrywek oraz organizował niedzielne koncerty orkiestry w centrum Ustronia /przy pomniku/. Komitet nie posiadał jednak środków finansowych dla tego rodzaju działalności. Skromne dotacje Prez. MRN na rzecz Komitetu wstrzymano. Ostatnia dotacja Prez. MRN w wysokości 15 tys. zł została zużyta na zorganizowanie konkursu fotograficznego pod hasłem "Piękno Ustronia i jego okolicy". W konkursie tym wzięło udział 7 fotografów amatorów, którzy dostarczyli 75 fotogramów. Na zakończenie konkursu urządzono wystawę w salce na Prażakówce.

Następną imprezą, w której uczestniczył Komitet był konkurs zorganizowany i finansowany przez Prez. MRN na estetyczny wygląd domu mieszkalnego i jego obejścia, celem podniesienia estetyki miasta. Udział Komitetu w tym konkursie wyrażał się w opracowaniu regulaminu konkursu i w ocenie zgłoszonych obiektów. Obecnie Komitet zajmuje się od trzech lat organizacją muzeum techniki i zabezpieczeniem eksponatów znajdujących się w różnych punktach miasta a będących własnością Kuźni-Ustroń i osób prywatnych. Myśl ta powstała w związku ze zbliżającą się 200 rocznicą początków przemysłu metalowego w Ustroniu.

Ponieważ, jak już wspomniano, Komitet nie posiada własnych funduszków dlatego jego rola ogranicza się do budzenia inicjatywy, wskazywania na potrzeby kierunku działania niektórych zakładów pracy, instytucji i organizacji społecznych.

Jedynymi dochodami Komitetu są składki członkowskie w wysokości 1.075 zł miesięcznie. Obecnie należy do Komitetu 87 członków. Liczba ta jest zmienna, bo niektórzy obywatele umierają względnie wyprowadzają się z terenu Ustronia. Za rok 1967 wpłaciło składki członkowskie 82 członków co stanowi 94% wpłaconych składek. Raczej należy uważać, że jest to 100% i przyjąć, że 82 członków posiada obecnie Komitet.

Najmniej członków udało się zdobyć z terenu zakładu pracy "Kuźnia-Ustroń". Liczba członków zwiększyła się w okresie sprawozdawczym o 38%. Do Zarządu Komitetu wybrano 11 osób oraz 3 osoby do Komisji Kontroli. Zarząd odbył 6 protokołowanych zebrań. Czynione są również starania o wybudowanie cokołu pod tzw "willa" przy ul. Hutniczej, przeniesienie i odnowienie figury "Florian" z muzeum w Cieszynie do Ustronia oraz wprowadzenie do zielenców istniejących na terenie Ustronia pewnych elementów dekoracyjnych jak np. wskaźników stron świata, zegaru słonecznego itp.

W. W. W.

Warszawa, 7 maja

19 79

Al. Jerozolimskie 3
tel. 21-81-95

54

Wielce Szanowny Panie,

Dziękuję Panu bardzo za życzenia z okazji 80-lecia moich urodzin i przesyłam Panu nawzajem życzenia ukończenia przez Pana tyluż lat życia.

Z przyjemnością dowiaduję się z Pana listu, że akcja Pana urzędu w Ustroniu Muzeum Kuźniczego nareszcie zaczyna się realizować.

Składam Panu z tego powodu najlepsze gratulacje.

Łączę wyrazy szacunku i pozdrowienia.

Prof.dr Stanisław Lorentz
Dyrektor Muzeum Narodowego w Warszawie

WPan

Mgr inż. Jan JAROCKI

43-450 USTRON

22 Lipca nr29

Mgr inż. Jan Jarocki
43-450 Ustroń
22-Lipca Nr.29

Wielce Szanowny Panie,

Z okazji 80-lecia, pozwalam sobie złożyć Panu najlepsze życzenia zdrowia i długich jeszcze lat aktywności.

Jest Pan szczęśliwy widząc największe swoje dzieło w końcowym stadium budowy.

Z Szanownym Panem spotykałam się i korespondowałam z okazji prowadzonej przeze mnie akcji urządzenia w Ustroniu Muzeum Kuźniczego.

Zwrazałam się w tej sprawie do Pana z prośbą o pomoc przeciwko zjednoczonemu frontowi ciemniaków.

Pańskie słowa otuchy były dla mnie zachętą do nieopuszczania rąk.

Obecnie z przyjemnością donoszę, że po 13 latach starań i walki przebiłam mur obojętności i moje ostatnie dzieło życia zaczyna już obecnie przy poparciu dawnych przeciwników-forsownie się organizować.

Jest to dla mnie najmiłszy podarunek z okazji ukończenie przeze mnie przed kilku dniami 80-ciu lat życia.

Zaszyłam wyrazy najgłębszego poważania i Szacunku.

Prof. J. Lorentz
Marian Nardziej

2
56

Huta Teresa

W Hucie Teresa, znajdowały się fryszerki. Przy hucie znajdowały się dwa koła wodne, co przedstawiono na rysunku. Rys...

Na rys... przedstawiono przypuszczalne uytuowanie maszyn i urządzeń w tym Oddziale.

Rys.... i fotografią... przedstawiają ten obiekt w stanie obecnym. Zewnętrznie nie uległa on prawie żadnej zmianie. W budynku od strony kanału wodnego znajdują się resztki murów na których osadzone były koła wodne.

Obecnie wewnątrz budynku jest zagospodarowane przez: Wylęgarnię drobiu i ~~koła~~ wylęgarnię pstrągów.

W budynku znajduje się jeszcze turbina Francisa, lecz generator prądu został już usunięty.

Turbina wodna została zainstalowana prawdopodobnie ok. 1915 roku i czynna była do likwidacji która nastąpiła w roku 1957~~??~~

Upust wodny został zmodernizowany w latach przed pierwszą wojną.

Budynki mieszkalne zbudowane były prawdopodobnie na ^{2 kamien} początku XX wieku.

Energetyka Huty Ustron

był to zapis z pol/102

Jednym z ~~podstawowych~~ ^{podstawowych} ~~najważniejszych~~ ^{najważniejszych} czynników umożliwiających powstanie w Ustroniu Huty żalaza, ~~była~~ ^{poza zbiornik wody zwaną cieką (lub...)} możliwość otrzymania znacznej ilości energii dzięki

~~istnieniu w tym miejscu różnicy poziomów~~ ^{dużemu spadkowi wody} ~~na rzece~~ ~~Wiśle w pobliżu Ustronia.~~

Aby wykorzystać ~~dużą~~ różnicę poziomów, zbudowano w roku 1771 ~~na rzece~~ ^{w pobliżu} ~~Wysokiej~~ ~~nosiedla~~ Obłaziec-jaz na rzece Wiśle. Spiętrzona jaźm woda płynęła kanałem równoległym do rzeki Wisły i w odległości ok.

8 km ^{już przed przelazem 8 km w kierunku do}

795 000, 3 200 = 170 M

*11520 x 2
23040*

W budynku k.Parkowej, obecna ciastkarnia mieściły się kąpiele
żuźłowe.

Kopalnia rudy była przy ulicy Jelenica na wzgórzu po lewej stronie
gdzie obecnie są zbudowane domy.

Kopalnia k.Wantuły miała za masę zawartość rudy i podobno nie była
*****
eksploatowane.

Krzyż koło stawu postawiono w roku 1897 po ~~porażeniu~~ pożarze
w Ostrniu gdzie spaliły się podczas wichary domy od Dużego domu
aż do „atusza”, a ^{gdzie} nawet spaliły się rusztowania służące do tynkowania
budynku.

Walcownia Nibdegardy miała maszynę parową 2-cyl. leżącą wyrobu
fabryki maszyn w Ostrniu

2-pieczę Martin

2-pieczę kuźnicze

2-kotły do maszyny parowej

psg. Szwajcarski

głupstwa. Prawdopodobnie odpowiedzią na list Pana, było pismo v-wojew. katowickiego w którym województwo jak najbardziej pochwal moją inicjatywę i obiecuje, że jak tylko zwolni się lokal to powstanie w nim muzeum. Naturalnie było to -odfajkowanie-sprawy bo chyba nikt z tych panów nie myślał dotrzymać obietnicy, co rzeczywiście miało miejsce.

(Jak wynika z mojej bogatej korespondencji to moralnego poparcie udzielali mi tylko tacy ludzie jak Pan i dyr. Lorenz.)

(Obecnie spokojnie mogę zamknąć oczy, ponieważ zebrane dokumenty nie pójdą na makulaturę, a dostały się do rąk ludzi którzy z takim samym zapętem jak i ja zabrali się do organizacji muzeum.

Z chwilą gdy zakład zainteresował się sprawą muzeum, wszystkie -Pieski- które dotychczas pokpiwały sobie i z politowałem przyglądały się mojej samotnej walce, nagle stali się wielkimi przyjaciółmi muzeum i zgłaszają chęć pomocy. Zaczęły napływać do archiwum ciekawe dokumenty i materiały.

Na zakończenie chciałem wspomnieć o dwóch dość ważnych zdarzeniach w moim życiu:

- W końcu obiegłego roku pojawiło się VI-Wydanie podręcznika pt. Kuźnictwo i prasownictwo którego jestem współautorem /z prof. Wsiunykim/
- Przed kilku miesiącami odbył się ogólnokrajowy zjazd miłośników ochrony zabytków techniki, na którym otrzymałem z rąk v-min. Zina Złotą odznakę "za opiekę nad zabytkami".

Zaszyłam warazy poważania i szacunku, a Pani Marcie zaszyłam serdecznie pozdrowienia

Drogi kochany Panie Jerzy,

Wiadomość o śmierci p. Zofii bardzo przejęła mnie i moją żonę. Wyrażamy Panu najgłębszy wyrazy współczucia z powodu wielkiej straty jaką Pan poniósł. Śmierć małżonki w późnych latach życia jest dla mężczyzny tragedią. Gdy natomiast kobieta pozostaje wdową to jest normalny stan rzeczy odkąd istnieje ludzkość.

Miłą natomiast wiadomością jest, że Pan czuje się już dobrze i jest nadal pełen aktywności, no i to że posiada Pan wnuczkę już dorosłą.

Co do mnie to stuknęło mi już 80 lat, lecz umysłowo i psychicznie czuję się doskonale jak za najlepszych czasów. Fizycznie jednak jestem coraz słabszy, trudność sprawia mi chodzenie, ponieważ serce nie wytrzymuje. Ciągle niem mogę się pogodzić z tym, że nie jestem już pełnosprawny, ale cóż robić. Na szczęście żona czuje się wcale dobrze, bo jest ode mnie o wiele młodsza.

Posiadamy dwoje dzieci, syn jest inżynierem, a córka lekarzem.

Dochowaliśmy się troje wnucząt, ale najstarsza wnuczka ma dopiero 12 lat. Gdy zjedzie się cała rodzina w domu panuje wielki gwar i zamęt, ale też i radość, że jeszcze jesteśmy wszyscy razem.

Ponieważ nigdy nie byłem urzędnikiem, ale zawsze człowiekiem aktywnym, więc gdy sprawa muzeum stanęła na pewnych nogach, mogę się w pełni wyżywać w tej materii.)

Jak wspominałem w poprzednim liście to całe swoje archiwum przekazałem już do muzeum. W oddzielnej teczce znajduje się korespondencja z Panem. Duzym moralnym poparciem dla mnie były słowa Pana, aby nie opuszczać rąk. Z przyjemnością czytam wspaniałe listy Pana do woj. Ziętka, na który jednak nie otrzymał Pan odpowiedzi. Tym nieomylnym bohaterom brak jest odwagi cywilnej, aby przyznać się do popełnionego

Prof. J. Burkowski

===== W sprawie ochrony zabytków na terenie Ustronia =====

Na terenie Ustronia znajduje się pewna ilość zabytków, które powinny być zachowane dla potomności, a które powinny dokładnie poznać nie tylko mieszkańcy Ustronia lecz także ogromne rzesze przyjezdnych, odwiedzających corocznie miasto.

Spis ciekawszych zabytków:

1. Istnieje kilka ciekawych typów domów starego budownictwa, drewnianego i kamiennego jak np.

Dom drewniany przy ul. Ogrodowej Nr.1

"   "-   przy Ul. Ogrodowej Nr.13   /rok zbudowania 1774/

"   "-   przy ul. 22-Lipca Nr.50

Dom kamienny przy ul. Hutniczej Nr.1.

2. Resztki kopalni rudy żelaznej

3. Ślady mielerzów

4. Bryła żelazna, jedyna pozostałość po wysokim piecu

5. Kilka tablic herbowych

6. Dąb przy ul. 22-Lipca znajdujący się obecnie pod ochroną

7. Rezerwat cisów na Tule

8. U mieszkańców Ustronia i okolicy można byłoby znaleźć szereg ciekawych zabytków zarówno rzemiosła miejscowego, jak stare meble, żarna i inne przedmioty dopsodarstwa domowego.

Poza tym książki różnego rodzaju, leżące po zakamarkach i ulegające zniszczeniu.

Jak należy ~~by~~ podejść do zorganizowania ochrony zabytków?

W pierwszym rzędzie należałoby:

---Zinwentaryzować i opisać istniejące zabytki

---Odpowiednio je zabezpieczyć.

Zabezpieczenie zabytków przedstawiam sobie następująco:

ad.1. Budynki

Z istniejących budynków, należałoby wybrać jeden, który przez konserwatora wojewódzkiego uznany zostałby za najbardziej wartościowy.

Dzięki temu powstałaby gwarancja, że budynek nie ulegnie rozbiórce lub zniszczeniu.

W dalszym ciągu, należałoby pomyśleć o wykupieniu tego obiektu, przeniesieniu go na odpowiednie miejsce i doprowadzeniu do stanu pierwotnego.

Budynem mógłby być umieszczony np. w parku, jako obiekt skansenowski.

W dalszej kolejności należałoby urządzić odpowiednio jego wnętrze, umieszczając w nim urządzenia gospodarcze i meble.

ad.2. Resztki kopalni rudy żelaznej

Należałoby odtworzyć fragment kopalni wejścia do kopalni i część chodników, na podstawie istniejących fotografii.

Ad.3. Ślasy mielerzów

Na terenie parku, znajdują się ślasy mielerzów. Można byłoby wykonać model w naturalnej wielkości. Byłby to drugi obiekt skansenowski.

ad.4. Bryła żelazna

Bryła ta, tak zw. świnia, pochodzi z zamkniętego pieca hutniczego. Waży ona kilka ton. Przed kilku laty wydobyta została z ziemi w parku i umieszczona koło Technikum.

wymaga ona odpowiedniej oprawy architektonicznej. Ponieważ teren koło Technikum jest już uporządkowany, należałoby umieścić bryłę na odpowiednim cokole zaopatrzonej w tablice podające jej historię i dane techniczne.

ad.5. Tablice herbowe

Kilka tablic znajduje się w posiadaniu Kuźni. Jedna z nich jest umieszczona na starym budynku na terenie Kuźni. Przed 30 laty została ona zidentyfikowana przez Muzeum w Cieszynie, odnowiona i zaopatrzona w tablicę i odpowiednią oprawę architektoniczną.

Chodziłoby, aby przy rozbudowie kuźni i likwidacji istniejącego budynku, na którym się znajduje, nie uległa zniszczeniu, wzgl. zapomnieniu.

ad.6 Dąb zabytkowy

Przed kilku laty dąb ten uznano jako zabytek przyrody. Umieszczona została koło niego tablica informacyjna, obecnie zlikwidowana.

Należałoby umieścić koło niego trawę punkt z odpowiednią tablicą informacyjną. W porozumieniu z Nadleśnictwem, należałoby ustalić obwód wiek drzewa, który poprzednio określono na ok. 450 lat.

ad 7. Rezerwat cisów na Tule

Obiekt ten znajduje się pod ochroną, ale o istnieniu jego wie wogóle mało mieszkańców Ustronia, a jeszcze mniej przejezdnych.

Sprawą należałoby zainteresować większe rzesze ludzi, na razie choćby w postaci odpowiednich opisów umieszczonych na tablicy PPTK.

Również pewnego rodzaju zabytkiem, ale żywym jest KUŹNIA USTRONÓW, która wywiera już prawie od 200 lat duży wpływ na kształtowanie się życia w Ustroniu.

Historia jej, powinna być dostępna dla szerszych rzesz społeczeństwa, & ilustrowana modelami, wykresami i produktami.

Należy zosbie uznysłować, że wyroby wykonywane obecnie, będą za lat 100 czy 200 traktowane jako zabytki.

Również Zakłady Borowinowe są żywym zabytkiem Ustronia ponieważ istnieją już pod 100 lat.

Historia ich powinna być znana zarówno mieszkańcom jak i kuracjom.

W związku z tym wysuwa się problem, kto i gdzie ma gromadzić wszystkie wyniki działalności człowieka, aby nie uległy zapomnieniu i rozproszaniu.

Ponieważ minęło 20 lat od oswobodzenia, uważam że byłby czas pomyśleć o stworzeniu Muzeum Miejskiego, jako ośrodka dla tego rodzaju spraw.

Jakie zadania spełniałoby muzeum:

--Ewidencjonowanie i opis wszelkich zabytków i działalności.

--Gromadzenie:

wszelkiego rodzaju wyrobów produkowanych zarówno w ubiegłych latach, jak i obecnie i to zarówno przez przemysł jak i rzemiosło.

Fotografii przedstawiających części zabytków i nowo zbudowane Obrazów dotyczących historii Ustronia

Wszelkich danych: geograficznych, geologicznych, meteorologicznych itp.

Danych dotyczących fauny i flory Ustronia i okolicy

Książek opisujących Ustron

Wszelkiego rodzaju kronik już opracowanych i pamiętników ~~prywatnie~~ pisanych przez szereg obywateli, a dotyczących życia w Ustroniu.

--Prowadzenie historii i kroniki Ustronia.

Istnieją kilka opracowań odnoszących się do historii Ustronia i Kuźni, zarówno w formie drukowanej jak i w rękopisach. Materiały te znajdują się w posiadaniu poszczególnych obywateli. Dlatego celowym byłoby aby znalazły się wszystkie skonecnerwane w jednym miejscu, gdzie

byłyby dostępne dla szerszego ogółu grona zainteresowanych.

Poza tym należy zwrócić uwagę, jak bardzo jest zawodna pamięć ludzka a mianowicie że gdyby chciano napisać historię z niedalekiej przeszłości od 1959 roku do dnia obecnego, to natrafiliby się już na poważne trudności powstałe z braku ~~unikalnych~~ podkładów pisemnych.

Dlatego powinna być prowadzona Kronika Życia Ustronia, w której zapisywane byłyby bieżąco wszelkie wydarzenia i objawy działalności ludzkiej na terenie Ustronia.

Kronika taka stanie się kiedyś cennym materiałem dla przyszłych historyków.

Stałe prowadzenie kroniki, umożliwi posiadania aktualnego poglądu na kształtowanie się życia w wszystkich jego przejawach.

--Prowadzenie zapisków z działalności przedsiębiorstw i instytucji znajdujących się w Ustroniu wzgl. wpływających na jego życie.

jak np.

Kuźnia Ustron
Kąpiele Borowinowe
Tartak
Spółdzielnia Inwalidów
Różne inne warsttaty
Prez. MRN
Nadlesnictwo
Fund. Wcz. Rob
Szkoły
Handel

Zarząd wodny
Zarząd dróg
PKP i PKS
Elektrownia
Urząd górniczy
Inst. Hydrometeorologiczny
i inne

Każda z tych instytucji włożyła wkład i wysiłek dla dobra ogólnego. Niech ten wysiłek nie zostanie zapomniany i gdzieś przedstawiojmy aby obrazował całokształt życia społeczeństwa.

Muzeum Miejskie byłoby ośrodkiem, gdzie przedstawiony byłby cały przekrój gospodarczy, społeczny i kulturalny od czasów najdawniejszych aż do obecnych.

Wysuwa się teraz ważny problem, a mianowicie gdzie mogłoby być zlokalizowane ~~Muzxx~~ Muzeum.

Budowa specjalnego pomieszczenia nie wchodzi wogóle w rachubę.

Wysuwan następującą propozycję: Przy ul. Hutniczej Nr.1. znajduje się stary budynek liczący ponad 100 lat. Jest on jednym z przykładów budownictwa kamiennego, jakie miało miejsce dawnych czasach.

Ściany budynku mają grubość ponad 100 cm.

Dom ten jest obecnie zamieszkały, ale przy bliższym zbadaniu okazałoby

się, że nie powinien on być używany do celów mieszkalnych. Nadaje się natomiast doskonale na lokal Muzeum. Wobec tego proponuje się, aby dom ten stopniowo był opróżniany z mieszkańców, a zwolnione pomieszczenie zajmowane przez Muzeum.

Wykonanie proponowanego zadania wymaga:

- 1-Zainteresowania się tym instytucji i jakiejś grupy chętnych
kuzniami i mieszkańcami
- 2-Czasu
- 3-Pieniądzy

Ponieważ stworzenie Muzeum, nie może i nie musi nastąpić natychmiast, lecz narastać stopniowo i stale, wobec tego muszą być przewidziane jakieś środki na realizację tego zagadnienia.

Część środków powinna dostarczyć MRN, urząd konserwatorski, PAN, może i Karolinka, poza tym przyczynić się mogą również istniejące zakłady przemysłowe.

W tym należy zwrócić uwagę, że za lat około 7, Kuźnia-Ustroń będzie obchodziła swoje 200-lecie, a fakt ten obowiązuje do uczczenia go jakimś czynem.

Niezależnie od kosztów inwestycyjnych i pewnych sum na zakup eksponatów, konieczne byłoby aby Muzeum posiadało chociaż minimalną stałą obsługę np. jedną osobę o wysokich kwalifikacjach konserwatorskich i jedną osobę do pomocy.

Koszty mogą być rozłożone częściowo na MRN i zakłady pracy, a to z tytułu akcji kulturalno-oświatowej.

Jak z tego wynika te sprawy finansowe nie będą podstawową przeszkodą.

Muzeum Miejskie, nie pracowałoby w oderwaniu, lecz znajdowałoby się pod opieką Muzeum w Cieszynie, które ze względu na swój wysoki poziom naukowy może spowodować, że Muzeum Miejskie w Ustroniu stanie się z czasem poważnym ośrodkiem kulturalnym.

Ludzi chętnych do pomocy i pracy inwentaryzacyjnej i poszukiwawczej będzie na terenie pewna ilość.

Jak z powyższego wynika to proponowana inicjatywa, nie wydaje się bez nadziei i ma widoki zupełnie realne.

3-IV-1965r.

J. Jaroński
J. Jaroński

Do

Prezydium Miejskiej Rady Narodowej

w UstroniuW sprawie upiększenia Ustronia

Wielokrotnie proponowałem pracownikom zatrudnionym przy urządzaniu zieleni, aby na kilku miejscach wzdłuż głównej drogi umieszczono na trawnikach strzałki kwiatowe wskazujące strony świata.

roza korzysciami jakie daje lepsza orientacja co do stron świata, strzałki takie byłyby pewnym akcentem dekoracyjnym.

W tym celu należałoby ustalić miejsca ich umieszczenia. Ze swojej strony proponuję umieszczenie jednej strzałki na trawniku naprzeciw poczty, a drugiej naprzeciw Internatu Technikum.

Ponieważ kształt tych strzałek musi mieć wygląd wysoce estetyczny, należałoby się w tej sprawie zwrócić do jakiegoś artysty plastyka. Nadmieniam, że Kuźnia Ustron, zatrudnia artystę który ukończył Szkołę Sztuki Pięknych.

W dalszym ciągu proponuję aby urządzono zegar słoneczny, na jednym z zielenców wzgl. innym miejscu które posiada odpowiednie nasłonecznienie.

Zegar taki dawałby również efekt dekoracyjny.

Co do konstrukcji zegara i jego ~~raz~~ orientacji względem stron świata, można byłoby zasięgnąć opinii światowego znawcy tego zagadnienia Dr. Przychowskiego zamieszkałego w Jędrzejowie.

Obie moje propozycje przyczyniłyby się w pewnym stopniu do upiększenia Ustronia. Realizacja ich nie ~~na~~ rafałaby na trudności, a to ze względu na niskie koszty z tym związane, jak również na ~~mo~~żliwość szybkiego ich wykonania.

J. Jarocki

68
Wypis z rejestru zabytków nieruchomości - rejestr "A"

Ustroń :

1. Kościół Parafialny p.w. św.Klemensa, mur 1787, przebud. 1835-48 i XIXw.
Gr. III, Nr. dec. o wpisie 186/60/WKZ K-ce
2. Kościół Ewangel. mur. 1835 -57, gr. III, Nr dec. o wpisie 188/60, WKZ-K-ce,
3. Dawny sierociniec, ob. plebania kat. mur. 1740r. gr. III, Nr dec. 187/60, WKZ K-ce
4. Plebania ewang. mur. koniec XVIIIw., pocz. XXw. gr. III, Nr dec. 190/60, WKZ K-ce
5. Dawna Szkoła Parafialna mur. 1835, 1950, gr. III, Nr dec. 936/68, WKZ K-ce
6. Dawna Szkoła Ewangelicka, mur. 1835, 1950, gr III, Nr dec. 189/60, WKZ K-ce
7. Dom - Ogrodowa 1 drewn. II poł. XVIIIw. gr. III, Nr dec.
8. Dom-Ogrodowa 9, mur. k. XVIIIw. gr. III, Nr dec. 191/60 WKZ K-ce
9. Dom-Ogrodowa 13, drewn. kon. XVIIIw. gr. III, nr dec.
10. Dom-22 Lipca 50, drewn. k. XVIIIw. gr. III nr dec.

Polana:

11. Dom nr 81, mur. I poł. XIXw. gr. III nr dec.

Nierodzim :

12. Kościół fil. p.w. św. Anny drewn. 1769r., gr. III, Nr dec. 160/60
13. Dom nr 21, mur. drewn. k. XVIIIw. gr. III Nr dec. 997/69
14. Dom nr 68, drewn. ok. poł. XIXw. gr. IV Nr dec.

Lipowiec:

- Kościół par. pod wezwaniem św. Krzyża, mur. 1808-10, gr. III, Nr dec. 157/60
16. Dawna plebania ob. dom nr 75, mur. 1793, gr. III, Nr dec. 158/60
17. Dawna szkoła murowana k. XVIIIw. przebud. XXw. gr. IV, Nr dec.
18. Dom Nr 72, drewn. 1 ćw. XIXw. gr. IV Nr dec.

Hermanice:

19. Zespół dawnego dworu ob. PRN
a/dwór murowany 2 poł. XVIIIw. gr. III nr dec. 147/60
b/bud. gosp., stajnia i obora, mur. 1 poł. XIXw. "
c/czworak, mur. 1 poł. XIXw. "

Spółeczny Komitet
Upiększania Miasta
w Ustroniu
pów. Cieszyn

69
U s t r o ń, dnia 25 maja 1965 r.

Do

Zarządu Ogniska Nr 15
Związku Nauczycielstwa Polskiego

w U s t r o n i u

*****

Spółeczny Komitet Upiększania Miasta Ustronia zwraca się z uprzejmą prośbą do Zarządu Ogniska Nr 15 ZNF o pomoc w przeprowadzeniu inwentaryzacji istniejących zabytków kultury materialnych i duchowej na terenie miejscowości Ustronń.

Rozwój Ustronia przebiega w szybkim tempie wskutek czego zachodzi pilna potrzeba zabezpieczenia i przechowania wszystkiego co świadczyć może o przeszłości.

Spółeczny Komitet Upiększania Miasta Ustronia czyni starania o stworzenie muzeum w Ustroniu. Przy pomocy dzieci i młodzieży można będzie zainwentaryzować znajdujące się w prywatnym posiadaniu przedmioty, którymi posługiwała się ludność naszej miejscowości a które przechowywane są, jako już dzisiaj nieużyteczne przedmioty /graty/, na strychach, szopach, stodółkach i innych miejscach. Prosimy sporządzić wykazy tych przedmiotów przy pomocy Kolegów nauczycieli i dostarczyć je Spółecznemu Komitetowi. W wykazach konieczne jest podanie dokładnego adresu posiadacza danego "eksponatu".-

*Własny
przewodnik*